

Eylül 2015 Sayı:65

### I. Çin'de Gelişmeler

#### o Ekonomi

#### o Enflasyon ve Para Politikası

#### o Dış Ticaret

#### o Yatırımlar

### II. Çin'in Dış Ekonomik İlişkileri

#### o Avrupa ülkeleri ile ilişkiler

#### o ABD ile ilişkiler

#### o Diğer Ülkelerle İlişkiler

#### o Türkiye ile İlişkiler

### III. Çin ve Diğer Ülkeler Arasında İmzalanan Ortaklık Anlaşmaları

MEMBER OF THE CONFEDERATION OF EUROPEAN BUSINESS (BUSINESSEUROPE)

**Headquarters:** Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul – Turkey  
**Ankara:** Iran Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara – Turkey  
**Brussels:** 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels – Belgium  
**WashingtonD.C.:** 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, WashingtonD.C.20037 - USA  
**Berlin:** Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany  
**Paris:** 33, Rue de Galilée 75116 Paris – France  
**Beijing:** Beijing Lufthansa Centre, Office C-319, Beijing 100025, P. R. China

**Phone:** +90 (212) 249 19 29 **Fax:** +90 (212) 249 13 50  
**Phone:** +90 (312) 468 10 11 **Fax:** +90 (312) 428 86 76  
**Phone:** +32 (2) 736 40 47 **Fax:** +32 (2) 736 3993  
**Phone:** +1 (202) 776 77 70 **Fax:** +1 (202) 776 77 71  
**Phone:** +49 (30) 288 786 300 **Fax:** +49(30) 288 786 399  
**Phone:** +33 (1) 44 43 55 35 **Fax:** +33 (1) 44 43 55 46  
**Phone:** +86 (10) 6462 2066 **Fax:** +86 (10) 6462 3206  
[www.tusiad.org](http://www.tusiad.org)

**e-mail:** [tusiad@tusiad.org](mailto:tusiad@tusiad.org)  
**e-mail:** [ankoffice@tusiad.org](mailto:ankoffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [bxloffice@tusiad.org](mailto:bxloffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [usoffice@tusiad.us](mailto:usoffice@tusiad.us)  
**e-mail:** [berlinoffice@tusiad.org](mailto:berlinoffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [parisoffice@tusiad.org](mailto:parisoffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [tusiad.china@euccc.com.cn](mailto:tusiad.china@euccc.com.cn)

## I. Çin'de Gelişmeler

### ➤ Ekonomi

#### Lou Jiwei: %7'lik büyüme oranı 4-5 yıl sürecek

G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanları Toplantısı 4-5 Eylül'de Türkiye'nin Başkenti Ankara'da yapıldı. Toplantıda konuşma yapan Çin Maliye Bakanı Lou Jiwei, Çin ekonomisinin önümüzdeki 4-5 yıl içerisinde ortalama %7 oranında büyümeye devam edeceğini, hükümetin üç aylık kısa vadeli ekonomik dalgalanmaları çok fazla önemsemeyeceğini ve daha çok makroekonomik politikaların etkili bir şekilde uygulanması için çaba harcayacaklarını, söyledi. Lou, "Çin'in geçmiş yıllarda yüksek oranlarda hızlı ekonomik büyümeyi sağlamak için çaba harcadığını, ancak, hızlı ekonomik büyümenin ülkede önemli derecede kapasite fazlalığı sorunu yarattığını ifade etti.

Çinli Bakan, "önümüzdeki 5 yıl Çin ekonomisinin ağırlı bir süreci olacak. Temel görevimiz yapısal reformları 2020 yılı itibariyle tamamlamak olacaktır.

Dünyanın yaşadığı ekonomik krizin ardından, Çin ekonomisi 2009-2010 yılları arasında %10 gibi yüksek

oranlarında büyüyerek dünya ekonomileri için bir kaldıraç görevi gördü ve Çin'in dünya ekonomisine sağladığı yarar %50'nin üzerinde oldu.

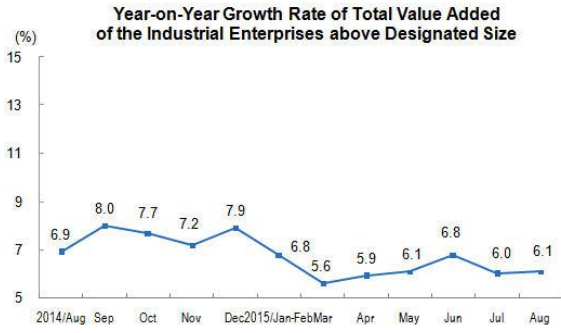
Günümüzde de Çin'in %7 oranında sürdürülebilir ve kaliteli büyüme hızı ile dünya ekonomisine sağladığı katkı payı %30'lardadır." dedi. (1)

#### Çin çeyrek dönemlerdeki Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH) hesaplama sisteminde reform yapacak

Çin İstatistik Bürosu'ndan 9 Eylül'de yapılan açıklamada ülkenin GSYH hesaplama sisteminde reform yapılacağı duyuruldu. Bu yılın üçüncü çeyreğinden itibaren uygulanmaya başlanacak yeni sistem ile Çin'in GSYH'sı ayrı ayrı Q1,Q2,Q3 ve Q4 olmak üzere üçer aylık dönemlerde yapılacak. Çin GYSH'si Q1, Q1-Q2, Q1-Q3 ve Q1-Q4 olarak hesaplanıyordu.

Yeni sistem ile hükümet, GSYH'i daha doğru hesaplamayı, kısa vadeli ekonomik dalgalanmaları daha hızlı ve sağlıklı takip edilebilmeyi, böylece ekonomik analizlere daha doğru referans olabilmeyi ve makro-kontrol sağlamayı amaçlıyor. (2)

#### Sanayi İşletmeleri Katma Değeri



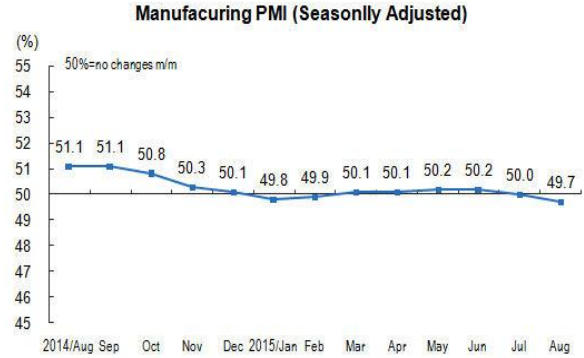
Geçtiğimiz Ağustos ayında, sanayi işletmeleri katma değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre %6.1 oranında arttı. Geçtiğimiz Temmuz ayına kıyasla %0.53 oranında artış gösterdi.

Yılın ilk sekiz ayında sanayi işletmeleri katma değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre ise %6.3 oranında arttı.

Temmuz ayında, 41 sanayi dalının 39'unda bir önceki yılın aynı dönemine göre büyüme kaydedildi. İşlenmiş gıda ürünleri sanayi yüzde %7.1, tekstil sanayi %7.6, ham kimyasal maddeler ve kimya sanayi %1,0.3 metalik olmayan mineraller sanayi %7.7, demir içeren metallerin imalat ve işleme sanayi %5.4, demir içermeyen metallerin imalat ve işleme sanayi %11.7, genel makina imalatı %3.8, özel amaçlı makina ve ekipman imalatı %5.2, otomotiv imalat sanayi %5.1, elektrikli makina ve ekipman üretimi yüzde %6.9, bilgisayar, telekomünikasyon ve diğer elektronik

cihazların üretimi %11.1, elektrik ve ısı üretimi %1.5 oranlarında arttı. (3)

## Çin'in resmi imalat PMI'İ 3 yılın en düşüğüne geriledi



Grafik: Çin İstatistik Bürosu

Çin'in resmi imalat PMI'İ 3 yılın en düşüğüne geriledi

Çin'in resmi imalat sanayi göstergesi, parasal gevşemenin eski büyüme faktörlerini canlandırmada başarısız olması ile 3 yılın en düşük seviyesine geriledi. Eski büyüme etmenleri kapasite aşımı ve gerileyen fiyatlardan olumsuz etkileniyor.

Çin'in resmi Satın Alma Yöneticileri Endeksi (PMI), Ağustos ayında 49.7 seviyesinde gerçekleşti ve Bloomberg anketine katılan ekonomistlerin tahminlerinin medyanını karşıladı. PMI, Temmuz ayında 50 seviyesindeydi. 50'nin altındaki sayılar daralmaya işaret ediyor. Geçtiğimiz ay küçük, orta ve

büyük ölçekli işletmelerin hepsi bu seviyenin altındaydı.

Çin Merkez Bankası (PBOC), geçtiğimiz hafta gösterge faiz oranlarını Kasım ayından bu yana 5. kez düşürme kararı aldı ve 11 Ağustos'ta yuanı devalüe etti, böylece ülkenin ihracat desteklenmek istendi. Üretici fiyatları deflasyonunun derinleşmesi ve ABD pazarı dışında dış talebin durağan seyretmesi ile birlikte imalatçılar parasal gevşemeye sürdürülebilir bir tepki henüz göstermiş değil.

Singapur'daki Oversea-Chinese Banking Corp. ekonomistlerinden Tommy Xie, "Hem yurtiçi hem de yurtdışı talep zayıf. Piyasa güveni kötü ve Çin ekonomisinin dip seviyeyi gördüğünü söylemek için çok erken" dedi.

Xie, Ağustos ayında hisse senedi piyasasında yaşanan düşüşün ve yuan devalüasyonunun imalatçıların karşı karşıya kaldığı riskleri artırdığını belirtti.

Şanghai Bileşik Endeksi yerel saat ile 10.00'da yüzde 3.3 aşağıda seyretti. (4)

**Çin İstatistik Bürosu: Çin'de parakende satışlar Ağustos ayında %10.8 oranında arttı**

Çin İstatistik Bürosu internet sitesinde yayımlanan verilere göre, Çin'de

parakende satışlar Ağustos ayında %10.8 oranında arttı, 2.49 trilyon yuan (390.89 milyar dolar) oldu.

2015 yılının ilk sekiz ayında parakende satışlar %10.5 oranında arttı.

Parakende satışların gelişim hızı kırsal kesimlerde şehirlere göre daha fazla oldu.

Ağustos ayında kırsal kesimlerdeki parakende satışların artış hızı %11.9, ilk sekiz ayda ise %11.7 olarak kaydedildi.

Şehirlerde, parakende satışların artış hızı Ağustos ayında %10.6, ilk sekiz ayda %10.3 olarak gerçekleşti. (5)

**Ağustos ayında toplam 24,500 yeni enerji araç satıldı**

Motorlu Taşıt Araçları İstatistiklerine göre, Çin'de 2015 yılının Ağustos ayında, yıllık bazda yaklaşık 4 kat artışla, toplam 24,500 adet yeni enerji aracı satıldı..

Aynı dönemde 9175 adet saf elektrikli binek otomobil, 6678 prizli hibrit elektrikli araba, 6446 saf elektrikli ticari araç, 2.142 adet prizli hibrit ticari aracı üretimi yapıldı. (6)

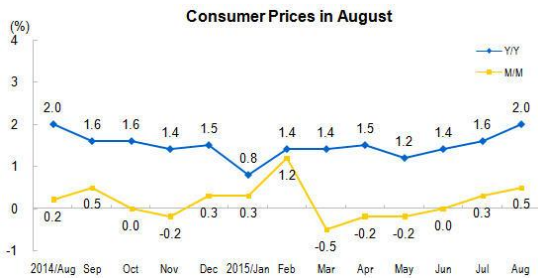
- Çin Otomobil Derneği'ne göre, Çin'de 2015 yılının ilk yarısında yıllık bazda %14.5 oranında artışla 4.1846 milyon adet binek otomobil

satıldı. Öte yandan, Çin Gümrük İdaresi verilerine göre, bu yılın ilk sekiz ayında Çin'in otomobil ithalatı %25.5 oranında düştü. Çinli otomobil üreticileri ithal modelleri yerel olarak üretmeyi tercih etti.(7)

- Çin İstatistik Bürosu'ndan verilen bilgiler doğrultusunda, yılın ilk yarısında ülkenin petrol ve kimya sanayi %8.8 oranında büyüdü. Bu sektörlerdeki toplam satış hacmi %5.7 oranında arttı, 6.35 trilyon yuan (996.3 milyar dolar) oldu. Sektörlerdeki toplam getiri %25 oranında arttı, 313.21 milyar yuan (49.14 milyar dolar) olarak kaydedildi. Sektörün dış ticaret hacminde düşüş yaşandı. İthalat ve ihracat hacmi %21.7 oranında düştü, 265.3 milyar dolar oldu.(8)

### ➤ Enflasyon ve Para Politikası

#### Çin Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)



Bu yılın Ağustos ayında, TÜFE bir önceki yıla kıyasla %2 oranında arttı.

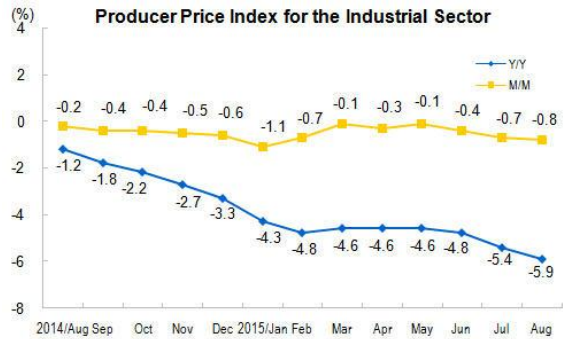
Şehirlerde fiyatlar %2, kırsal kesimlerde %1.8 oranlarında yükseldi. TÜFE, gıda ürünlerinde %3.7, gıda dışı ürünlerde %1.1 oranlarında artış gördü. TÜFE, tüketim mallarında, %1.8, hizmet sektöründe %2.2 oranlarında arttı.

Ocak ve Ağustos ayları arasında TÜFE, bir önceki yılın aynı dönemine göre, ortalamas %1.4 artış kaydetti.

Sadece Ağustos ayında tüketici fiyatları bir önceki aya kıyasla %0.5 oranında arttı. Şehirlerde fiyatlar %0.4, kırsal kesimlerde ise %0.6 oranında artış gösterdi.

Aynı dönemde TÜFE; gıda ürünlerinde %1.6 artarken, gıda dışı ürünlerde %0.1 oranında azaldı. Tüketim mallarında fiyatlar %0.7, hizmet sektöründe %0.1 oranlarında arttı. (9)

#### Çin Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE)



2015 yılının Ağustos ayında ÜFE, geçtiğimiz Temmuz ayına kıyasla %0.8, bir önceki yıla göre, %5.9 oranlarında

düştü. Mamul ürünlerinin alış fiyatı endeksi bir önceki aya göre %0.7, bir önceki yıla göre ise %6.6 oranlarında düştü.

Ocak ve Ağustos ayları arasında ÜFE ortalama % 4.9 oranında düşüş kaydetti. Aynı dönemde, mamul ürünlerinin alış fiyatı endeksi bir önceki yıla göre %5.7 oranında düştü.

ÜFE; madencilik sanayinde %20.9, ham madde sanayinde %11.1, imalat ve işleme sanayinde %4.9, tüketim mallarında %0.3 oranlarında düşüş gösterirken; gıda maddelerinde %0.1, giyim sanayinde %0.5 oranlarında arttı.

Öte yandan, ÜFE gıdada %0.2, giyimde %0.5 oranlarında arttı. Emtiada ve dayanıklı tüketim mallarında ise sırasıyla %1.1 ve 0.8 oranlarında düşüş gördü. (8)

### Çin'in döviz rezervleri düşmeye devam ediyor

Çin Merkez Bankası'ndan yapılan açıklamaya göre, Ağustos ayında Çin'in döviz rezervleri 3.56 trilyon dolara geriledi. Toplamda 93.9 milyar dolarlık düşüş oldu.

Öte yandan, ülkenin altın rezervleri artmaya devam etti, 59.238 milyar dolara

ulaştı. Geçtiğimiz Temmuz-Ağustos aylarında altın rezervlerinde 61.795 milyar dolarlık artış kaydedildi.

Çin'in döviz rezervleri, ikinci çeyrekte 40 milyar dolar düşerek son yedi çeyrekte en düşük rakama ulaştı.

Çin Kambiyo Devlet İdaresi yabancı ödemeler departmanı eski başkanı Guan Tao, döviz rezervindeki düşüşün nedeninin değerlendirilen dolar olduğuna dikkat çekti.

Guo, diğer bir nedenin ise, kişilerin ve firmaların döviz cinsinden varlıklarını arttırması olduğunu söyledi. (10)

### Çin'in mali gelirleri

Geçtiğimiz Ağustos ayında, ülkenin mali gelirleri %6.2 oranında arttı, 967.1 milyar yuan (151.83 milyar dolar) oldu.

Merkezi hükümetin gelirleri bir önceki yılın Ağustos ayına göre %5 oranında arttı, 467.8 milyar yuan'e (73.44 milyar dolar) ulaştı.

Mali gelirlerin artış hızındaki düşüşün nedeni ülke genelinde KDV oranlarının düşürülmesinden ve ithalat vergilerindeki düşüşlerden kaynaklandı.

Yerel hükümetlerin toplam mali gelirleri, %7.3 oranında arttı, 499.3 milyar yuan'e (78.39 milyar dolar) çıktı.

Aynı dönemde, ülkenin vergi gelirleri %3.5 oranında artış gösterdi, 753.9 milyar yuan (118.36 milyar dolar) olarak kaydedildi. (11)

### ➤ **Dış Ticaret**

#### **Çin Dış Ticaret Hacmi**

Çin Gümrük İdaresi verilerine göre, geçtiğimiz Ağustos ayında, Çin'in dış ticaret hacmi bir önceki yılın Temmuz ayına kıyasla %9.7 oranında düştü, 2.04 trilyon yuan oldu.

Ağustos ayında ihracatta, %6.1 oranında düşüş görüldü, 1.2 trilyon yuan oldu. İthalat, %14.3 oranında düştü, 0.84 trilyon yuan olarak kaydedildi.

Aynı dönemde, ülkenin ticaret fazlası %20.1 arttı, 368 milyar yuan oldu.

Dolar bazında rakamlara bakıldığında; geçtiğimiz Ağustos ayında Çin'in dış ticaret hacmi %9.1 oranında düştü, 333.5 milyar dolar oldu.

Aynı dönemde, ihracat %5.5 oranında düşerek 196.9 milyar dolar oldu, ithalat ise %13.8 oranında düşüşle 136.6 milyar dolar olarak kaydedildi. Ticaret fazlası %20.8 oranında arttı, 60.2 milyar dolar oldu.

Ağustos ayında, Çin'in Hong Kong, Japonya, Avrupa ve Amerika'ya yaptığı

ihracatta sırasıyla, %11.4, %7.6, %5 ve %0.6 oranlarında düşüş yaşandı.

Öte yandan, Brezilya, Hindistan, Güney Afrika ve ASEAN ile yapılan ihracat hacmi sırasıyla, %11.3, %9.3, %8.5 ve %5.3 oranlarında arttı.

Aynı dönemde Brezilya, Rusya ve Hindistan'dan yapılan ithalatta sırasıyla %1.4, %24 ve %23.7 oranlarında düşüş kaydedildi. (12)

- Çin Gümrük Genel İdaresi'nden verilen rakamlar doğrultusunda Çin, bu yılın Ağustos ayında toplam 9.73 milyon ton çelik ihrac etti. Yıllık bazda çelik ihracatı %25.9 oranında arttı. Yine aynı dönemde Çin toplam 74.12 milyon ton demir cevheri ithal etti. (13)
- Çin Gümrük Genel İdaresi'nden verilen bilgi doğrultusunda, bu yılın Ocak ve Ağustos ayları arasında Çin'in tarım ürünleri ihracatı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %3.2 oranında düştü, 43.843 milyar dolar oldu. Tarım ürünleri ithalatı ise, %7.8 oranında düştü, 75.27 milyar dolar oldu. (14)

### ➤ **Yatırımlar**

#### **Çin'e yapılan Yabancı Direkt Yatırımlar (FDI)**



2015 yılının Ocak ve Ağustos ayları arasında, Çin'de kurulan yabancı işletmelerin sayısında bir önceki yılın aynı dönemine göre %10.7 oranında artış görüldü, toplam 16,827 yabancı sermayeli işletme kuruldu. Reel sektörde, ülkeye giren yabancı direkt yatırımların toplam sermaye değeri %34.8 oranında arttı, 1.25111 trilyon yuan (204.11 milyar dolar) oldu.

Aynı dönemde, Volkswagen, Audi, Daimler, Bosch ve ITOCHU Çin'deki yatırımlarını arttırmaya devam etti.

Geçtiğimiz Ağustos ayında, reel sektörde ülkeye giren yabancı direkt yatırımlarda %22 oranında artış kaydedildi, toplam 54.2 milyar yuan (8.71 milyar dolar) oldu.

Ocak ve Ağustos ayları arasında, Çin'e 10 ülke ve bölgeden (Hong Kong, Singapur, Kuzey Kore, Japonya, Amerika, Almanya, Fransa, İngiltere, Makao) yapılan yatırımlar bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %9.5 oranında arttı, 80.46 milyar dolara ulaştı. Bu ülkelerin Çin'e giren toplam yabancı sermayesindeki payı % 94.3 oldu.

Hong Kong, Makao, Fransa ve İngiltere'den ülkeye giren direkt yatırımlar sırasıyla %15.8, %68.6, %115.1 ve %4.7 oranlarında artış kaydetti. Yatırımların

toplam değeri yine sırasıyla; 62.85 milyar dolar, 710 milyon dolar, 1 milyar dolar ve 880 milyon dolar oldu.

Avrupa Birliği'ne üye 28 ülkeden Çin'e yapılan FDI %14.4 oranında arttı, ülkeye giren Avrupalı toplam sermaye 5.12 milyar dolar olarak kaydedildi.

Japonya'dan ve Amerika'dan ülkeye giren FDI sırasıyla %28.8 ve %19.6 oranlarında azaldı. Bu ülkelere yapılan yatırımların toplam değeri sırasıyla, 2.25 milyar dolar ve 1.67 milyar dolar oldu.

ASEAN'dan Çin'e yapılan direkt yabancı yatırımlar ise %5.2 oranında düştü, 4.43 milyar dolar olarak kaydedildi. (15)

### Çin'in Yurtdışı Yatırımları (ODI)

Bu yılın Ocak ve Ağustos ayları arasında Çinli yatırımcılar toplam 150 ülke ve bölgede toplam 4,862 şirket ve projeye yatırım yaptı. Çinli firmaların deniz aşırı direkt yabancı yatırımlarının toplam değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre, %18.2 oranında arttı, 473.43 milyar yuan (77 milyar dolar) oldu.

Hisse senedi ve borçlanma araçlarına yapılan Çinli direkt yatırımları %23.8 oranında arttı, 404.57 milyar yuan'e (65.8 milyar dolar) ulaştı. Bu yatırımların



ülkeden yapılan toplam ODI'daki payı %85.5 oldu.

Ağustos ayı sonunda reel sektörde ODI 5.05 trilyon yuan (822 milyar dolar) oldu.

Bu yılın Ocak ve Ağustos ayları arasında Çinli firmalar "Bir Kemer Bir Yol" güzergahı üzerindeki toplam 48 ülkeye toplam 10.73 milyar dolarında yatırım yaptı. (16)

## Çin'in Dış Ekonomik İlişkileri

### ➤ Avrupa ülkeleri ile ilişkiler

#### Çin AB Ticaret Odası (EUCCC): Çin Avrupalı firmaların gelişimi için halen çok önemli bir pazar

EUCCC, 8 Eylül'de Avrupalı Firmaların Çin'de iş yapmaya yönelik görüşlerini paylaştığı " Görüş Belgesi"ni yayımladı. Belge'ye göre, Çin pazarı zorluklara rağmen KOBİler dahil olmak üzere pekçok Avrupalı firmanın gelişimi için önemli fırsatlar barındırıyor.

25 Avrupalı firmanın orta Çin'de AR&GE Merkezi bulunuyor.

Belge'de, Oda, Çin'in reformlarını uygulamaya devam etmesi öneriliyor. Çin ancak bu şekilde düşük büyüme oranları ile mücadele edebilir. (17)

#### Li Keqiang: Çin-Avrupa işbirliği, iki tarafa da yararlı

Çin Başbakanı Li Keqiang, Çin ve Avrupa arasındaki işbirliğinin güçlenmesinin iki tarafa yararlı olacağı gibi, dünyaya da olumlu mesajlar vereceğini söyledi.

Li Keqiang, 5. Çin-AB Ekonomi ve Ticaret Üst Düzey Diyalogu'na katılmak üzere Beijing'e gelen Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Jyrki Katainen'le bugün görüştü.

Çin ve AB arasında ortak yatırım fonunun oluşturulmasıyla ilgili görüşmelerin hızlanmasını beklediğini belirten Başbakan Li Keqiang, bu adımın, iki taraf arasındaki yatırım ve finans işbirliğinin yoğunlaşmasına yarar sağlayacağını dile getirdi. Li Keqiang, bunun ayrıca Çin'in Avro Bölgesi'nin istikrarının korunması yönündeki tutumunu da gösterdiğini ifade etti.

Çin ekonomisinin bu yıl uygun oranda geliştiğine, istihdamın yeterli olduğuna ve ülkenin ekonomik gidişatına uzun vadede iyimser bakıldığına dikkat çeken Başbakan Li Keqiang, bu koşullarda AB ile işbirliğinin genişletilmesinin önemini altını çizdi.

Katainen, görüşmede, Çin'deki reform ve dışa açılma sürecini desteklediklerini kaydederek, ortak yatırım fonu oluşturulması için görüşmeleri ilerleteceklerini vurguladı. Katainen, iki

taraf arasındaki karşılıklı yarara dayalı işbirliğini güçlendireceklerini belirtti. (18)

### ➤ Amerika ile ilişkiler

#### Xi'nin ABD ziyaretinin özeti: Barışçı kalkınma ve işbirliği

Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping, ABD ziyaretini ve BM'nin kuruluşunun 70. yılı nedeniyle katıldığı bir dizi programı tamamlayarak Çin'e dönüyor. Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, Cumhurbaşkanı Xi'nin ziyaretini değerlendirdi.

Wang Yi, faşizme karşı küresel zaferin ve BM'nin 70. kuruluş yıldönümünün kutlandığı bir dönemde bu ziyaretin gerçekleşmesinin tarihi önem taşıdığını kaydetti.

Cumhurbaşkanı Xi Jinping'in son ziyareti kapsamında ABD'nin batı kapısı konumundaki Seattle kentini, ülkenin siyasi merkezi Washington'u ve uluslararası bir arena olan New York'u ziyaret ettiğini hatırlatan Wang Yi, Cumhurbaşkanı Xi'nin bu ziyaret vesilesiyle barışçı gelişme ve çifte kazanca dayalı işbirliği yönünde dünyaya güçlü bir mesaj verdiğini vurguladı.

Wang Yi, Xi'nin ziyaretinin dünya genelinde yeni tip büyük devletlerarası ilişki inşasını öncülük ettiğine işaret

ederek, Çin-ABD işbirliğinin çifte kazanca dayalı parlak bir geleceğe sahip olduğunu söyledi.

Son ziyaret, Çin-ABD ikili ilişkilerinin gelişmesine ışık tutacak. İki taraf, yeni tip büyük devletlerarası ilişki oluşturma sürecine devam edecek. Yine son ziyaret vesilesiyle karşılıklı siyasi güvenin artırıldığı ifade ediliyor.

Obama: Çin'in yükselmesi herkes için fırsat

ABD Başkanı Barack Obama, ABD'nin barışçı, istikrarlı ve müreffeh bir Çin'in yükselmesini olumlu karşıladıklarını yineledi. Obama, "Çin'in yükselmesi sadece Çin halkının çıkarlarına değil, aynı zamanda ABD halkının ve tüm dünya halklarının çıkarlarına uymaktadır" dedi.

Siber güvenlik ve Güney Çin Denizi sorunu da ikili ilişkileri yakından ilgilendiren konular olarak masaya yatırıldı; taraflar her iki konuda ortak çıkarları teyit etti ve anlaşmazlık noktalarını işbirliği alanlarına dönüştürme taahhüdünde bulundu.

Dışişleri Bakanı Wang Yi, son ziyaret sayesinde ikili ilişkilerin özünün zenginleştirildiğini vurguladı. İki taraf 49 konuda önemli görüş birliğine vardı, yatırım anlaşması, enerji, çevre koruma

gibi çeşitli alanlarda işbirliğin, sürdürme kararı alındı.

Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping, son ziyaret süresince, yeni tip uluslararası ilişki sistemi geliştirilmesi konusunda önerilerde bulundu, böylece küresel barışçı kalkınmanın hızlandırılmasına güç kattı.

Yeni tip uluslararası ilişki sistemi

Cumhurbaşkanı Xi Jinping, BM temasları çerçevesinde Çin'in yeni tip uluslararası ilişki sistemi konusundaki tutumu hakkında etraflıca bilgi verme imkanı buldu. Xi, eşitlik, çifte kazanç ve hoşgörü ilkeleri temelinde bir ortak kader topluluğu tesis edilmesi düşüncesini ileri sürdü.

Çin Cumhurbaşkanı Xi Jinping'in ziyareti, küresel barışın korunmasına güç katarken, küresel gelişme için yeni çözüm önirileri getirdi. Xi ziyaret kapsamında en gelişmemiş ülkelerin Çin'e olan borçlarını sileceklerini ve Güney-Güney İşbirliği Yardımlaşma Fonu oluşturacaklarını açıkladı.

Cumhurbaşkanı Xi, ABD ziyareti vesilesiyle Çin'de reform çalışmalarına ilişkin son gelişmeleri dış dünyaya aktardı ve diğer ülkelerin "Çin Rüyası" kavramını doğru algılamalarını sağladı.  
(19)

## Çin Ticaret Bakanlığı: Amerika Çin'in en büyük 3. deniz aşırı direk yatırım yaptığı ülke oldu

17 Eylül tarihinde Çin hükümeti tarafından yayımlanan "2014 yılı Çin Deniz Aşırı Direk Yatırımları İstatistiki Raporu"na göre, 2014 yılı sonunda Amerika, Hong Kong ve Avustralya'nın ardından en çok Çinli deniz aşırı yatırımı alan ülke oldu.

Geçtiğimiz yıl Amerika'da yaklaşık 3000 adet Çinli firma kuruldu. Amerika'ya giren toplam Çinli sermaye 65.22 milyar dolar oldu.

Rapora göre, 2014 yılı sonunda Çinliler Amerika'ya toplam 18 farklı sektörde yatırım yaptı. Finans, imalat, madencilik ve gayrimenkul sektörlerinde yapılan yatırımların toplam değeri 47.97 milyar dolar oldu ve bu alandaki yatırımların Çin'in Amerika'daki toplam yatırımlarındaki payı %80 oldu.

Bu yılın ilk sekiz ayında Çinli firmalar Amerika'da 4.43 milyar dolar tutarında yatırım yaptı. (20)

### ➤ Diğer ülkeler ile ilişkiler

## Tacikistan ve Çin 500 milyon dolarlık para takas anlaşması imzaladı

Xinhua Haber Ajansı'nın verdiği haberde, Çin ve Tacikistan'ın üç yıllığına 3.2 milyar yuan (500 milyon dolar) değerinde

para takas anlaşması imzalandığı duyuruldu.

Tacikistan Merkez Bankası, anlaşmanın uluslararası ödeme dengelerini ve Tacikistan'ın ulusal para biriminin döviz kurunu destekleyeceğini, Tacikistan'daki küçük ve orta ölçekli işletmelerin gelişimini ve enerji, tarım ve madencilik sektörlerinin gelişimine fayda sağlayacağını ifade etti. (21)

### **Suudi Arabistan'ın en çok yatırım yaptığı ülke: Çin**

Suudi Arabistan'ın son yıllarda en çok yatırım yaptığı ülkenin Çin olduğu bildirildi.

Suudi Arabistan'daki Al Eqtisadiah Gazetesi'nde yer alan haberde, ülkenin 2003'ün Ocak ayından 2015'in Haziran ayına kadar, yabancı ülkelere yaptığı yatırım miktarının 41 milyar 400 milyon doları aştığı belirtildi.

Haberde, ülkenin sadece Çin'e yaptığı yatırımın toplam dış yatırımın yüzde 19,4'ünü oluşturarak 8 milyar dolara ulaştığı da ifade edildi. (22)

### **➤ Türkiye ile İlişkiler**

#### **Türkiye-Çin Ticaret Rakamları**

Türk İstatistik Bürosu verilerine göre, geçtiğimiz Ocak ve Haziran aylarında Türkiye'nin ticaret hacmi bir önceki yılın

aynı dönemine göre %1.3 oranında arttı, 13.59 milyar dolar oldu.

Yılın ilk altı ayında, Türkiye'nin Çin'e ihracatı %18 oranına arttı, 1.2 milyar dolar olarak kaydedildi.

Aynı dönemde, Türkiye Çin'den 12.4 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirdi.

Türkiye'nin Çin'e verdiği ticaret açığı bir önceki yılın ilk altı ayına göre %6.6 oranında arttı, 11.2 milyar dolar oldu.

#### **Çin İzmir'de başkonsolosluk açtı**

Çin'in İzmir Başkonsolosluğu dün resmen açıldı.

Konsolosluğun açılış törenine Çin'in Ankara Büyükelçisi Yu Hongyang, Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın danışmanı Binali Yıldırım ve İzmir Valisi Mustafa Toprak dahil Çin ve Türkiye'den 300'den fazla temsilci katıldı.

Xi Jinping Türkiye'ye gidecek

Büyükelçi Yu Hongyang açılış töreninde yaptığı konuşmada, 2015 yılında Türkiye-Çin ilişkilerinde büyük gelişme yaşandığına işaret ederek,

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Temmuz ayında Çin'i ziyaret ettiğini, Çin

Cumhurbaşkanı Xi Jinping'in de Kasım ayında G-20 zirvesi vesilesiyle Türkiye'ye geleceğini vurguladı.

Kadim İpek Yolu'nun yeniden canlandırılmasını öngören Bir Kuşak-Bir Yol girişiminin, Türkiye'nin kendi kalkınma hedefleriyle örtüşmesini arzuladıklarına dikkat çeken Yu, bu girişimin, Çin-Türkiye işbirliğinin ufkunu genişleteceğini kaydetti.

Çin'in İzmir Başkonsolosu Su Gaochao da İzmir kentinin Çin ile Türkiye arasında köprü rolü oynaması için ellerinden geleni yapacaklarını vurguladı. Su, Çin halkının İzmir halkıyla bağlantıyı güçlendirmesi için çaba harcayacağını söyledi. (24)

### **Kumport Limanı, Cosco Pacific'e satıldı**

Cosco Pacific, Kumport'u 940 milyon dolara satın aldı. Satın alma işlemi bugüne kadar Çin'den Türkiye'ye gelen en büyük doğrudan yabancı yatırım olma özelliği taşıyor.

1.3 milyon TEU iş hacmiyle Türkiye'nin 3. büyük limanı konumunda olan Kumport, Çinlilerin oldu. İstanbul Avcılar'da bulunan büyük limanın sahibi ve işletmecisi Fina Liman'ın yüzde 65 hissesi Cosco Pacific'e satıldı. Cosco Pacific'in iştirakleri CMHI ve CIC Capital bir ortak girişim grubu oluşturarak, Fina

Liman ve Kumport'un hisseleri için 940 milyon dolar ödeyecek. Bu işlem bugüne kadar Çin'den Türkiye'ye gelen en büyük doğrudan yabancı yatırım unvanını aldı. İş hacmi baz alındığında 1.3 milyon TEU iş hacmiyle Türkiye'nin 3. büyük limanı konumundaki Kumport, Çinliler'e satıldı. İstanbul'un Avcılar mevkiinde yer alan büyük limanın sahibi ve işletmecisi Fina Liman'ın yüzde 65 hissesi Cosco Pacific'e satıldı. Cosco Pacific'in iştirakleri CMHI ve CIC Capital bir ortak girişim grubu oluşturarak, Fina liman ve Kumport'un hisseleri için 940 milyon dolar ödeyeceği belirtildi. Bu işlem bugüne kadar Çin'den Türkiye'ye gelen en büyük doğrudan yabancı yatırım ve bu sene Türkiye'deki en büyük çoğunluk hisse satışı. Cosco Pacific Limited'in finansal danışmanlığını Fransız Societe Generale yürüttü. (25)

### **Turkcell'e Çinli bankadan 2 ayrı kredi**

Turkcell, China Development Bank ile 500 milyon ve 750 milyon avroya kadar 10 yıl vadeli kredi paketi anlaşması imzalamak için mutabakata vardı.

AA'nın haberine göre, iletişim ve teknoloji şirketi Turkcell'e ait Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda yer alan açıklamada, her iki kredinin de vadesinin 10 yıl olduğu ve üçüncü yıldan sonra eşit

taksitler ile geri ödeme yapılacağı bildirildi.

Açıklamada, Turkcell'in CDB ile grubun mevcut borçlarının yeniden yapılandırılması amacıyla 500 milyon avroya kadar 2 yıl kullanım periyodu olan ve altyapı yatırımlarında Çin'den yapılacak alımların finansmanı için 750 milyon avroya kadar 3 yıl kullanım periyodu olan kredi paketi anlaşması imzalamak için mutabakata vardığı aktarıldı.(26)

### Bank of China lisans alımı ile ilgileniyor

Çin'in en büyük bankalarından Bank of China'nın gelecek yıl içinde Türkiye'de faaliyete geçmeyi planladığı öğrenildi.

AA muhabirinin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) kaynaklarından elde edindiği bilgilere göre, BDDK ile Bank of China yetkilileri dün öğleden sonra bir araya geldi.

BDDK Başkanı Mehmet Ali Akben ev sahipliğinde gerçekleşen toplantıya, BDDK'nın bazı kurul üyeleri ile Bank of China Başkan Yardımcısı Gao Yingxin ile bankanın diğer yetkilileri katıldı.

Elde edinilen bilgilere göre taraflar arasında olumlu bir görüşme gerçekleşirken, yaklaşık iki saat süren

toplantı neticesinde Bank of China'nın resmi başvuru için gerekli hazırlıklarını tamamlamak üzere olduğu, önümüzdeki günlerde banka kuruluş talebini BDDK'ya iletceği, gelecek yıl içerisinde de faaliyete geçmeyi planladığı ifade edildi. (27)

### Türk Lirası, Amerikan Doları ve AVRO karşısındaki Çin Yuan (RMB) kuru (29.09.2015) (28)

<b>Türk Lirası</b>	2.08990
<b>Amerikan Doları</b>	6.36402
<b>AVRO</b>	7.14822

### ➤ Çin ve Diğer Ülkeler Arasında İmzalanan Ortaklık Anlaşmaları

- Çinli HNA Group alt firmalarından Bohai Leasing Co Ltd, İrlandalı uçak kiralama firmasını 2.5 milyar dolara satın aldı (29)
- Çin'in Shanghai merkezli Bright Food (Group) Co Ltd, İspanya'nın ikinci en büyük gıda distribütörü firmasını satın aldı. Bright Food satın alma işlemi için toplam 110 milyon Avro (123.15 milyon dolar) ödedi.

## Kaynaklar

1. [http://news.xinhuanet.com/fortune/2015-09/07/c\\_128201793.htm](http://news.xinhuanet.com/fortune/2015-09/07/c_128201793.htm)
2. [http://www.gov.cn/xinwen/2015-09/09/content\\_2927708.htm](http://www.gov.cn/xinwen/2015-09/09/content_2927708.htm)
3. [http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201509/t20150913\\_1243820.html](http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201509/t20150913_1243820.html) sanayi
4. <http://www.bloomberght.com>
5. [http://caijing.chinadaily.com.cn/2015-09/13/content\\_21848796.htm](http://caijing.chinadaily.com.cn/2015-09/13/content_21848796.htm)
6. [http://www.gov.cn/xinwen/2015-09/08/content\\_2927252.htm](http://www.gov.cn/xinwen/2015-09/08/content_2927252.htm)
7. <http://finance.sina.com.cn/chanjing/cyxw/20150910/005923202857.shtml>
8. <http://finance.sina.com.cn/chanjing/cyxw/20150910/095923209011.shtml>
9. [http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201509/t20150910\\_1242519.html](http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201509/t20150910_1242519.html) CPI
10. [http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201509/t20150910\\_1242528.html](http://www.stats.gov.cn/tjsj/zxfb/201509/t20150910_1242528.html) PPI
11. <http://www.ecns.cn/business/2015/09-08/180190.shtml>
12. [http://gks.mof.gov.cn/zhengfuxinxi/tongjishuju/201508/t20150812\\_1415683.html](http://gks.mof.gov.cn/zhengfuxinxi/tongjishuju/201508/t20150812_1415683.html)
13. <http://business.sohu.com/20150914/n421022984.shtml>
14. <http://journalist.comnews.cn/shangbao/liuyi/webinfo/2015/09/1443630731191024.htm>
15. <http://www.mofcom.gov.cn/article/ae/ah/diaocd/201509/20150901116028.shtml>
16. <http://www.mofcom.gov.cn/article/ae/ah/diaocd/201509/20150901116028.shtml>
17. <http://news.163.com/15/0909/09/B32FQ0DI00014JB5.html>
18. <http://turkish.cri.cn/781/2015/09/28/1s171306.htm>
19. <http://turkish.cri.cn/781/2015/09/29/1s171325.htm>
20. <http://world.huanqiu.com/hot/2015-09/7513642.html>
21. <http://finance.sina.com.cn/360desktop/world/20150907/091123173086.shtml>
22. <http://turkish.cri.cn/781/2015/09/23/1s171179.htm>
23. <http://countryreport.mofcom.gov.cn/record/qikanlist110209.asp?qikanid=7463&title=2015%C4%EA1-6%D4%C2%CD%C1%B6%FA%C6%E4%BB%F5%CE%EF%C3%B3%D2%D7%BC%B0%D6%D0%CD%C1%CB%AB%B1%DF%C3%B3%D2%D7%B8%C5%BF%F6>
24. <http://turkish.cri.cn/781/2015/09/29/1s171310.htm>
25. <http://www.dunya.com/sirketler/kumport-limani-cosco-pacific-satildi-275027h.htm>
26. <http://turkish.cri.cn/781/2015/09/29/1s171335.htm>
27. <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/infocenter/news/Pages/140915-bank-of-china-apply-for-turkish-banking-license.aspx>
28. <http://www.xe.com/currencyconverter/>
29. <http://world.people.com.cn/n/2015/0907/c157278-27551495.html>
30. [http://www.chinadaily.com.cn/business/2015-09/30/content\\_22017118.htm](http://www.chinadaily.com.cn/business/2015-09/30/content_22017118.htm)



